

Stylizacja i jej typy

Bibliografia:

- Źródło: Władysław Reymont, *Chłopi, Część pierwsza – Jesień*, Łódź 1991, s. 12.
- Źródło: Julian Tuwim, *Trawestacja z „Pana Tadeusza”. Księga XI*, [w:] *Dzieła: Jarmark Rymów*, red. Juliusz W. Gomulicki, Warszawa 1955.
- Źródło: Maria Wojtak, *Głosy z teraźniejszości. O języku współczesnej polskiej prasy*, Lublin 2010.
- Źródło: Eliza Orzeszkowa, *Gloria victis*, Warszawa 1947, s. 10.
- Źródło: Stefan Wiechecki, *Wysoka obdukcja*, dostępny w internecie: https://pl.wikiquote.org/wiki/Stefan_Wiechecki [dostęp 19.07.2021].
- Źródło: Teodor Parnicki, *Srebrne orły*, Warszawa 1967.
- Źródło: Edward Redliński, *Konopielka*, Warszawa 2008.
- Źródło: Asia Rafał, Andrzej Draguła, Beata Lasota, Basia Sieradz, *Dobra czytanka wg św. ziom'a Janką*, Warszawa 2006.
- Źródło: *Ewangelie w przekładzie Marii Matejowej Torbiarz na gwarę górali skalnopodhalańskich z Zakopanego. Praca studyjna na podstawie Biblii Tysiąclecia Wydawnictwo Pallottinum 1982, Poznań-Zakopane Krzeptówki 2002.*

Stylizacja

Źródło: Pixabay, fotografia barwna, domena publiczna.

Pewnych wyrazów używamy zarówno w znaczeniach ogólnych (stosujemy je wówczas np. w codziennej komunikacji), jak i specjalistycznych (posługujemy się nimi jako terminami). Niektóre słowa mogą też pełnić funkcję terminów w różnych dziedzinach nauki i sztuki. Takim słowem jest np. gatunek. Wyrazem wieloznacznym, odnoszącym się do różnych zjawisk, jest też stylizacja, której dotyczy ta lekcja.

Aby zrozumieć poruszane w tym materiale zagadnienia, przypomnij sobie:

- co w języku ogólnym oznacza wyraz *stylizacja*. Wymień, w jakich dziedzinach wiedzy, sztuki i życia jest on używany.

Wyraz stylizacja używany w naukach filologicznych odnosi się do świadomego, umyślnego wprowadzenia do wypowiedzi pisanej lub ustnej, reprezentującej określony styl, elementów charakterystycznych dla innego stylu.

Teksty można stylizować na różne odmiany terytorialne i środowiskowe, a także na style funkcjonalne i gatunkowe albo upodabniać do języka minionych epok.

Wypowiedzi stylizuje się, aby zwiększyć ich realizm, a także odtworzyć koloryt lokalny. Zabieg ten może też służyć charakterystyce bohaterów i środowiska, z którego się oni wywodzą. Celami stylizacji są również albo ośmieszenie, sparodiowanie jakiejś odmiany języka albo jej nobilitacja (np. wytworzenie podniosłego nastroju). Stylizacja pełni niekiedy funkcje humorystyczne.

Stylizacja może obejmować wymowę, odmianę wyrazów, składnię lub słownictwo i frazeologię. Nadawca tekstu może dążyć do wiernego odwzorowania jakiegoś stylu lub ograniczać się do stosowania wybranych jego elementów.

Rodzaje stylizacji

Najczęściej spotykamy następujące rodzaje stylizacji:

Stylizacja środowiskowa – wprowadzanie do wypowiedzi elementów charakterystycznych dla odmian zawodowych (profesjonalizacja) lub środowiskowych (argotyzacja), takich jak gwara uczniowska, aktorska, żołnierska, język użytkowników internetu, żargon przestępców lub subkultury hip-hopu. Sygnałem stosowania tego typu stylizacji jest leksyka charakterystyczna dla poszczególnych odmian zawodowych lub środowiskowych, np. posługiwanie się takimi wyrazami, jak: chawira, doliniarz, gryps, które są charakterystyczne dla gwary przestępczej. Dzięki omawianemu zabiegowi można wiarygodnie opisać przebieg akcji i zaprezentować dialogi bohaterów. Jest to też sposób na nadanie ich wypowiedziom zabarwienia humorystycznego.

Dialektyzacja (stylizacja gwarowa) – nadawanie wypowiedziom cech gramatycznych lub leksykalnych, charakterystycznych dla odmian terytorialnych, czyli gwar

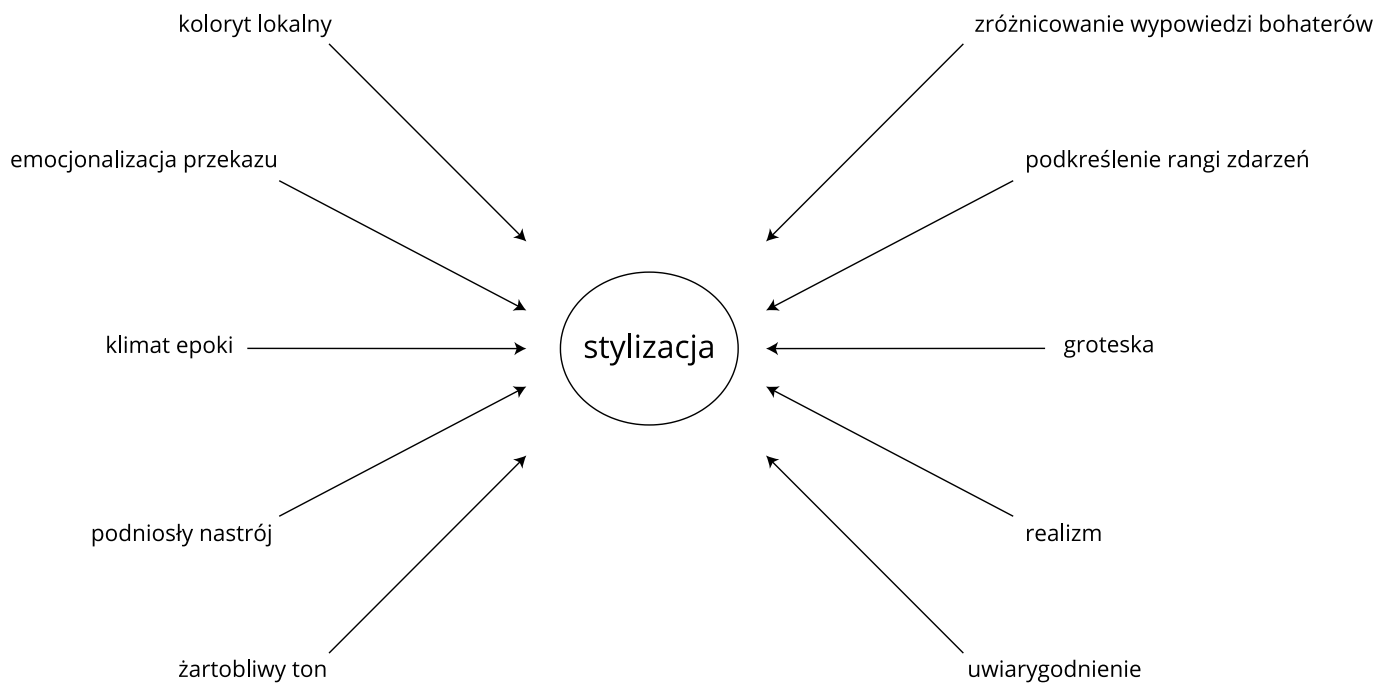
i dialektów. Obie te odmiany są związane z językiem mieszkańców wsi; to często omawiany rodzaj stylizacji wykorzystuje się, aby scharakteryzować bohaterów – podkreślić ich wiejskie pochodzenie. Bardzo często przypisuje się im wówczas nie tyle cechy charakterystyczne dla konkretnego regionu Polski, ile właściwości, głównie fonetyczne, które w świadomości użytkowników polszczyzny łączone są właśnie z mową mieszkańców wsi. Taką cechą jest pochylanie samogłosek (wymowa 'i' zamiast 'e', 'o' – zamiast 'a', 'u' – zamiast 'o', np. *chcioł* zamiast *chciał*, *bida* zamiast *bieda*, *studoła* zamiast *stodoła*), mazurzenie (wymowa 'z', 's', 'dz', 'c' zamiast 'ż', 'sz', 'dż', 'cz', np. *syja* zamiast *szyja*, *zaba* zamiast *żaba*, *dzzdżownica* zamiast *dżdżownica*, *coło* zamiast *czoło*), labializacja (wymowa 'ł' na początku wyrazu przed samogłoską 'o', np. *łokno* zamiast *okno*, *łoko* zamiast *oko*), prejotacja (wymowa 'j' przez samogłoską, np. *janiół* zamiast *anioł*). Jedną z najczęstszych cech fleksyjnych wykorzystywanych w stylizacji jest posługiwanie się końcówką –ów w dopełniaczu liczby mnogiej takich wyrazów, jak *mysz*, *kapelusz*, *zupa*, czyli stosowanie form *myszów*, *kapeluszów*, *zupów* itp. Z kolei typowe leksykalne gwaryzmy, dialektyzmy i regionalizmy to *ajuści*, *akuratnie*, *dlaboga*, *na pole* ('na dwór'), *ichni*, *flaszka*, *sznytka*, *pyrka*. Dzięki nim opisywane wydarzenia, przedmioty i zjawiska zyskują koloryt lokalny.

Archaizacja to wprowadzanie do wypowiedzi elementów językowych charakterystycznych dla języka epok minionych, czyli archaizmów. Do często używanych archaizmów leksykalnych możemy zaliczyć wyrazy: *azali*, *zawždy*, *alkierz*, *macierz*, *wartko*. Archaizmy gramatyczne to np. wyrazy odnoszące się do zwierząt i rzeczy z końcówką –owie w mianowniku liczby mnogiej (*ptakowie*, *psowie*, *stołowie*, *sądowie*) lub formy czasu zaprzeszłego (*Dokonał był wielkich rzeczy*). Zabieg ten może służyć zwiększeniu realizmu dzięki wprowadzeniu odbiorcy w atmosferę epoki, co czynili m.in. tacy pisarze, jak Henryk Sienkiewicz czy Ignacy Kraszewski. Może też być wykorzystywany, by wytworzyć podniosły nastrój, nadać wypowiedzi patetyczny, uroczysty charakter lub – wręcz przeciwnie – żartobliwy czy groteskowy. Prześmiewcze funkcje archaizacji wykorzystywali m.in. Sławomir Mrożek i Witold Gombrowicz.

Stylizacja biblijna to nadanie tekstom cech stylu biblijnego, a więc korzystanie z gatunków biblijnych (psalmu, przypowieści), metaforyki, frazeologii mającej źródła w *Piśmie Świętym* (*oko za oko, ząb za ząb, Arka Przymierza*) oraz charakterystycznej składni (przewaga zdań współrzędnie złożonych, szyk przestawny).

Ponadto wyróżniamy: **poetyzację** (upodobnianie wypowiedzi do stylu artystycznego), **intelektualizację** (nadawanie tekstom cech stylu naukowego), **kolokwializację** (potoczne nacechowanie wypowiedzi) i inne rodzaje stylizacji.

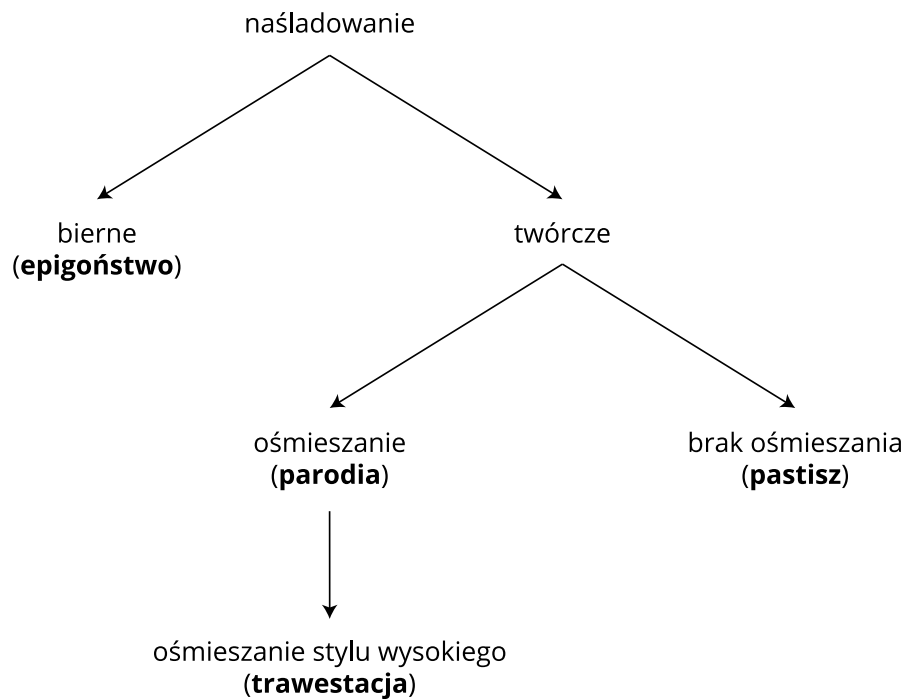
Podsumowaniem dotychczasowych rozważań jest schemat prezentujący najważniejsze funkcje różnych typów stylizacji.

Funkcje stylizacji

Źródło: a. nn., licencja: CC BY 3.0.

Warto też wspomnieć o zjawisku, jakim jest stylizacja literacka. Jej sygnałem są nawiązania indywidualne do stylów poszczególnych twórców. Te nawiązania mogą przyjmować formę biernego naśladownictwa – mówimy wówczas o epigoństwie. Częściej jednak naśladowanie ma charakter twórczy, jest pewną grą. Jeśli celem nadawcy jest ośmieszenie stylu jakiegoś autora, to taką stylizację nazywamy parodią. Natomiast gdy nadawcy nie towarzyszy zamiar ośmieszania samej konwencji gatunkowej, mamy do czynienia z pastiszem. Jego szczególną formą jest trawestacja, czyli przekształcenie tekstu poważnego w komiczny. Zrozumienie różnic i zależności występujących między poszczególnymi formami stylizacji literackiej stanie się łatwiejsze dzięki poniższemu wykresowi.

Rodzaje naśladowania

Źródło: a. nn., licencja: CC BY 3.0.

Zadania

Ćwiczenie 1

Wyrazy *styl* i *stylizacja* należą do jednej rodziny wyrazów. Zapisz jak największą liczbę słów należących do tej rodziny.

Ćwiczenie 2

Wskaż zdania, które zawierają poprawne informacje.

- ☐ W partiach narracyjno-opisowych *Chłopów* dominuje archaizacja.
- ☐ W wypowiedziach bohaterów *Chłopów* odnajdziemy cechy różnych gwar i dialektów.
- ☐ Gwaryzmy w *Chłopach* reprezentują wyłącznie gwarę łowicką.
- ☐ Największe nasycenie dialektyzmami w *Chłopach* obserwujemy w dialogach.
- ☐ Podstawową odmianą językową w *Chłopach* jest język ogólny końca XIX i początku XX wieku.

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 3

Podane tytuły utworów przyporządkuj do właściwego typu stylizacji.

Archaizacja

S. I. Witkiewicz, *Szewcy*

S. Wyspiański, *Wesele*

Dialektyzacja

W. Bogusławski,
*Cud mniemany, czyli
krakowiacy i górale*

B. Prus, *Lalka*

J. Tuwim, *Kwiaty polskie*

Stylizacja środowiskowa

K. Tetmajer, *Na skalnym
Podhalu*

J. I. Kraszewski, *Stara baśń*

S. Żeromski, *Szyfrowe prace*

W. Gombrowicz,
Trans-Atlantyk

H. Sienkiewicz, *Ogniem
i mieczem*

Ćwiczenie 4

W przywołanych fragmentach rozpoznaj zastosowany typ stylizacji i zapisz go.

„Wodzem ich był człowiek świętego imienia, które brzmiało: Romuald Traugutt. Pytasz, dlaczego świętym jest to imię? Albowiem według przykazania Pana opuścił on żonę i dzieci, dostatki i spokój, wszystko, co pieści, wszystko, co raduje i jest życia ponętą, czarem, skarbem, szczęściem, a wzięwszy na ramiona krzyż narodu swego, poszedł za idącym ziemią tą słupem ognistym i w nim zgorzał. Nie tutaj zgorzał. Nie w tej mogile śpi. Kędyś daleko. Ale wówczas na czele hufca tego na tę polanę przyszedł i patrzyliśmy na niego my, drzewa.”

Źródło: Eliza Orzeszkowa, *Gloria victis*, Warszawa 1947, s. 10.

„Świadkiem dowodowym była ich długoletnia przyjaciółka, pani Wiktoria Komoda, która z rozdartym, jak mówiła, sercem złożyła następujące zeznanie: – Trzy lata patrzyłam, proszę sądu wysokiego, na to, co się tam działo. Same najpierwsze złodzieje w całym Grochowie, tak zwana więzienna elita tam się schodziła i różny towar przytaszczała. Czego tam nie było: radia, gramofony, bielizna męska i damska, a Kolczyk chodził i wszystko sprzedawał. Jednego razu przychodzę, patrzę, a pan Kolczyk na łóżku leży na obcej bieliźnie, kradziony sok malinowy do wody sobie dolewa, kradzionymi serdelkami zakąsza i mówi: – Patrz pani, pani Komoda, jak sobie żyję, wszystko mam, o czym mnie dusza zamarzy – i nogą mnie wskazał na salceson włoski, którego leżał na łóżku.”

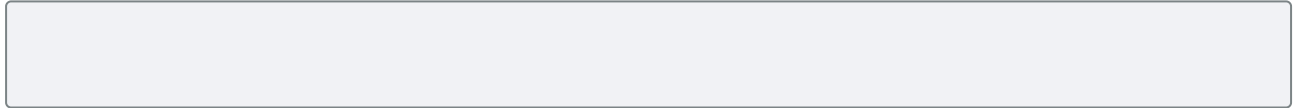
Źródło: Stefan Wiechecki, Wysoka obdukcja, dostępny w Internecie:
https://pl.wikiquote.org/wiki/Stefan_Wiechecki [dostęp 19.07.2021].

„– Romulad rzekł – ciągnął dalej papież – że Bolesław Patrycjusz nie zasłużył na koronę królewską, jako że nie jest mężem sprawiedliwym, wyzuł bowiem braci z dziedzictwa ojcowskiego. (...)

– A do mnie dochodziły wieści, że ci, którychś wykupił, stokroć ciężiej na ziemiach biskupów i klasztorów, grzbietem i ramieniem, nie myślą, pracują, niż tu jako niewolnicy pracowali.”

„Ale nic to dzióbku, że się starzyjemy, bez to bardzij życi docyniać umiemy. Biermy se go pokonszczyczku, bez nerwów i butlu, bo niy wiemy, co nom skludzi tajymnicze jutro. Nasze bajtle taki gryfne, choć wyflurgnom z gniazda, co wartało nasze życi, po nich bydzie poznać.”

Źródło: Teodor Parnicki, *Srebrne orły*, Warszawa 1967.

Ćwiczenie 5

Wskaż frazeologizmy, które mogą być wykorzystane w stylizacji biblijnej.

☐ rzucać perły przed wieprze

☐ stać pod pręgierzem

☐ z pustego i Salomon nie naleje

☐ węzeł gordyjski

☐ trąby jerychońskie

☐ rzucać komuś rękawicę

☐ kraina mlekiem i miodem płynąca

☐ ciemności egipskie

☐ wstępować w szranki

☐ między Scyllą a Charybdą

☐ szkoda czasu i atłasu

☐ sól ziemi

Ćwiczenie 6

Podaj jak najwięcej związków frazeologicznych, które uzupełnią listę frazeologizmów pochodzenia biblijnego z ćwiczenia 5.

Ćwiczenie 7

Określ cechy stylizacji biblijnej występującej w podanym poniżej fragmencie *Chłopów* Władysława Reymonta.

Ćwiczenie 8

Z podanego fragmentu *Chłopów* Władysława Reymonta wypisz po trzy przykłady wyrazów i form gramatycznych, które służą stylizacji tekstu na gwara.

” Władysław Reymont

Chłopi

Długo za nim spoglądali w milczeniu, na jego smukłą, pochyloną nieco postać, dopiero gdy przeszedł niskie, kamienne ogrodzenie cmentarza i szedł między mogiłami ku kaplicy, co stała wpośród pożółkłych brzóz i klonów czerwonych, rozwiązały się im języki. – Lepszego to i na całym świecie nie znaleźć – zaczęła któraś z kobiet. – Juści, chciały go też zabrać do miasta... żeby ociec z wójtem nie

jeździli prosić biskupa, to byśwa go i nie mieli... Kopta no, ludzie, kopta, bo do wieczora mało daleko, a ziemniaków mało wiele! – mówiła Anna wysypując swój kosz na kupę żółcącą się na rozkopanej ziemi, pełnej zeschniętych łęcin. Wzięli się chyżo za robotę i w cichości, że ino słyszeć było dziabanie motyczek o twardą ziemię, a czasem suchy dźwięk żelaza o kamień. Czasami ktoś niektoś wyprostował zgięty i zbolący grzbiet, odetchnął głęboko, popatrzył bezmyślnie na siejącego przed nimi i znowu kopał, wybierał z szarej ziemi żółte ziemniaki i rzucał do kosza, przed się stojącego.

Źródło: Władysław Reymont, *Chłopi, Część pierwsza – Jesień*, Łódź 1991, s. 12.

Ćwiczenie 9

W podanych fragmentach *Wesela* Stanisława Wyspiańskiego zaznacz wyrazy, w których w celach stylizacyjnych zastosowano mazurzenie.

☐ mazurzenie

„Do zeniacki pirsy leń,
a wpół chyci, zwyobraco”.
„Kajsim zabył złoty róg,
u rozstajnych może dróg,
copke strasny wicher zwiął
bez tom wieche z pawich piór;
żebym chocia róg ten miał –
ostał mi sie ino sznur.

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 10

W podanych fragmentach *Wesela* Stanisława Wyspiańskiego zaznacz wyrazy, w których w celach stylizacyjnych zastosowano pochylenie samogłosek.

 pochylenie samogłosek

„(...) zaraz która co przyniesie,
ino roz sie przetańcuje”.

„(...) ino te ciarachy tworde ,
trza by stoć i walić w morde”..

„Durny gajdusie,
pińiądze tobyś chcioł brać!”

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

” Maria Wojtak

Głosy z terażniejszości

Po tym, jak media opublikowały list arcybiskupa Dziwisza do tutejszych proboszczów, na Podhalu zawrzało. Ludzie godoli, baby jęcały, media spekulowały. Że arcybiskup sprzeciwia się góralszczyźnie w Kościele. Że zabrania modlić się po góralsku. Czy jednak rzeczywiście sprzeciwia się, zabrania?

Źródło: Maria Wojtak, *Głosy z terażniejszości. O języku współczesnej polskiej prasy*, Lublin 2010.

Ćwiczenie 11

Wskaż prawdziwe stwierdzenie, które jest komentarzem do tekstu Marii Wojtak.

☐

W powyższym fragmencie odnajdujemy przykład mazurzenia i pochylenia samogłosek.

☐

Wyraz *śpekulowały* to przykład mazurzenia.

☐

Wyraz *baby* to w gwarze podhalańskiej pogardliwe określenie kobiety.

☐

W każdym zdaniu powyższego fragmentu zastosowano stylizację na gwarę.

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

” Edward Redliński

Konopielka

W chacie niedzielnie, ale i na dworze inaczej niż co dnia: niedzielne powietrze zawsze jaśniejsze, łyskliwsze. Gumna cichsze, bo żywinię lepiej dano, nie ryczy, stodoły odpoczywają od cepa. Wrony śpio sobie na sokorach, a obudziwszy się leco pomalej, ciężej. Zający śmieiej chodzą w ozimie, kicają bezpieczniej, parami się zmagają, albo i całymi familjami, kuropatwy suno broźnami pod same chaty i stodoły, mało się boją, musi wiedzieć, że w chatach rożaniec się odprawia. Niedziela, święto.

Źródło: Edward Redliński, *Konopielka*, Warszawa 2008.

Ćwiczenie 12

W poniższym fragmencie *Konopielki* Edwarda Redlińskiego, stylizowanym na gwarę, w niektórych wyrazach pozbawiono nosowości wygłosową (końcową) samogłoskę ę lub ą. Policz, w ilu wyrazach zastosowano ten zabieg i zaznacz prawidłową odpowiedź spośród podanych.

☐ 7

☐ 10

☐ 5

☐ 9

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Polecenie 1

Zapoznaj się z filmem *Zakłęte rewiry* w reżyserii [Janusza Majewskiego](#) (1975). Określ rodzaj zastosowanej stylizacji. Swoją wypowiedź zilustruj odpowiednimi przykładami.

Ćwiczenie 13

Z dowolnej części *Trylogii* Henryka Sienkiewicza wypisz po pięć przykładów:

- archaizmów leksykalnych,
- archaizmów gramatycznych.

Ćwiczenie 14

Zgromadź i wypisz jak najwięcej synonimów wyrazu naśladownictwo.

Ćwiczenie 15

Przypomnij sobie i wypisz jak najwięcej tekstów będących parodią:

- wiersza *Wlazł kotek na płotek*,
- baśni o Czerwonym Kapturku.

Polecenie 2

Oto utwór Juliana Tuwima. Przeczytaj go, a następnie wykonaj polecenia.

” Julian Tuwim

Trawestacja z „Pana Tadeusza”. Księga XI

(...)

O, roku ów, kto ciebie widział w naszym mieście,
Ten z ulgą dzisiaj wzdycha: skończył się nareszcie!
Skończył się pas paskudny paskarskich awantur,
Zbliża się pokój błogi, tempora mutantur.
I ci, co pasy darli z obdartych już łodzian,
Nie bacząc, czy kto nagi, czy bogato odzian,
Dziś zębami zgrzytają, ból im serce ściska
I płaczą, że już przyszła kryska na Matyska!

I krzyczą, i zawodzą spekulancie kasty:
Bodajbyś był 'szwarcjorem', roku osiemnasty!
Bo któż za funt herbaty da marek trzydzieści,
Gdy ów szatan Pokoju hasło swe obwieści?
Co będzie z naszą mąką, mydłem, naftą, skórą?
Co z tytoniem, świecami i manufakturą?
Ach, czym zapchamy dziury w rosyjskich rubelkach!

Źródło: Julian Tuwim, *Trawestacja z „Pana Tadeusza”. Księga XI*, [w:] *Dzieła: Jarmark Rymów*, red. Juliusz W. Gomułicki, Warszawa 1955.

Ćwiczenie 16

Wyjaśnij, w jaki sposób Tuwim stylizuje swój tekst na 'Pana Tadeusza'.

Ćwiczenie 17

Zapisz elementy tego utworu, które świadczą o trawestacji.

Polecenie 3

Skandaliczna profanacja czy współczesna rewelacja? Co sądzisz na temat stylizacji zastosowanej w poniższych fragmentach tekstów? Opowiedz o swoich wrażeniach i odczuciach z lektury.

S narodzeniem Jezusa Krystusa było tak: Po ślubie Matki Jego, Maryje, s Józefem, piyrwyj zanim zacyni razem siedzieć, zastompiyła bez przycyne Ducha Śwyntego. Chłop Jyj, Józef, był cłkiem sprawiedliwym i nie fciół, coby Jom obgadowali; fciół Jom po cichu posłać precki. Kie se to namyśłoł, janiół Pana pokozoł sie mu na spaniu i pedzioł: »Józefie, synu Dawida, nie bój sie wzionść ku sobie Maryje, twojej baby; bo s Ducha Śwyntego jest to, co sie w niej pocyno. Porodzi Syna, ftoremu docie miano Jezus, bo Ón wybawi swoik ludzi od ik grzychów«. A stało się to syćko, co by sie dokónało słowo Pana, wypedziane bez Proroka: To Dziewica pocnie i porodzi Syna, ftoremu dadzom imie Emmanuel, to jest 'Bóg s nami'. Kie sie obudziył ze spanio, zrobiył tak, joko mu przykozoł janiół Pański: wzion swojom Babe do się, ale się do Niej nie nablizoł, jaze porodziyła Syna, ftoremu doł imie Jezus' (Mt 1, 18-25).

Źródło: *Ewangelie w przekładzie Marii Matejowej Torbiarz na gwarę górali skalnopedhalańskich z Zakopanego. Praca studyjna na podstawie Biblii Tysiąclecia Wydawnictwo Pallottinum 1982, Poznań-Zakopane Krzeptówki 2002.*

1. A kiedy Pan zakumał, że faryzeusze usłyszeli, że Jezus zyskuje więcej uczniów i więcej chrzci niż Jan, 2. (choć w zasadzie to nie Jezus chrzczył, tylko jego uczniowie szczegół) 3. Wyszedł z Judei i poszedł tak dla odmiany do Galilei. 4. Musiał przechodzić przez Samarię. 5. Więc wbił się do samarytańskiego blokowiska (Sychar) blisko pola, które Jakub odpalił swojemu synowi Józkowi. 6. I tam była studnia Jakuba. Więc zmordowany podróżą Jezus, glebnął se przy studni; to było koło szóstej. 7. A tu wbija się samarytańska laska, żeby nabrać wody. Jezus powiedział do niej: 'Daj mi pić!' 8. Bo jego uczniowie poszli do miasta, żeby kupić żarło. 9. Wtedy ta panna powiedziała mu: Pogięto cię? Jesteś Żydem i prosisz mnie, Samarytanke, o wodę? (bo Żydzi nie zadają się z Samarytanami). 10. Jezus na to: Gdybyś znała Boży dar i gościa, który mówi do ciebie: Daj mi pić, sama byś go prosiła, a on by ci dał żywej wody.

Źródło: Asia Rafał, Andrzej Draguła, Beata Lasota, Basia Sieradz, *Dobra czytanka wg św. ziom'a Janka*, Warszawa 2006.

Ćwiczenie 18

Z *Dobrej czytanki wg ziom'a Janka* wypisz te elementy językowe, które służą stylizacji środowiskowej.